

ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ

УХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради

ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

Голова Вченої ради

Т.О. Губанова

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор

ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

Т.О. Губанова

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ
для студентів економічного та юридичного факультетів
(денна та заочна форма навчання)**

Київ 2016

ЗМІСТ

1. Загальні вимоги до підготовки студентом курсових робіт.....	3
2. Етапи проведення дослідження.....	5
3. Обрання теми курсової роботи.....	6
4. Визначення об'єкта і предмета дослідження, формулювання мети та завдання курсової роботи.....	7
5. Обрання методів дослідження.....	8
6. Підбір та опрацювання нормативно-правових актів та літератури.....	11
7. План курсової роботи.....	12
8. Структура курсової роботи та оформлення результатів дослідження.....	13
9. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	14
10. Відгук наукового керівника.....	18
11. Захист курсової роботи.....	19
Список використаних джерел.....	21
Додаток 1. Зразок заяви студента про закріплення теми курсової роботи.....	22
Додаток 2. Зразок оформлення.....	23
Додаток 3. Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи.....	24
Додаток 4. Зразки оформлення бібліографічного опису.....	25
Додаток 5. Зразок оформлення відгуку наукового керівника.....	29

1. Загальні вимоги до підготовки студентом курсових робіт

Навчальними планами із підготовки молодших спеціалістів та бакалаврів передбачено виконання студентами курсових робіт.

Фактично курсова робота є окремим видом наукової роботи, що має здійснюватися студентами для належного оволодіння відповідною фаховою дисципліною та вироблення у майбутніх фахівців навичок роботи із нормативно-правовими актами, науковою та спеціальною літературою, застосування в роботі, при вирішенні конкретних питань наукових методів дослідження.

Отже, мета курсової роботи закріпити і систематизувати знання студентів отримані під час проведення занять із навчальної дисципліни, розвивати навички самостійної наукової роботи та навчити їх застосовувати отримані теоретичні знання для вирішення конкретних прикладних питань.

Написання курсової роботи має сприяти максимальному використанню, одержаних у процесі вивчення навчальних дисциплін, знань.

Під час виконання курсової роботи студентам необхідно:

- обґрунтувати актуальність обраної теми дослідження, її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями;
- визначити об'єкт та предмет дослідження;
- за обраною темою курсової роботи, провести аналіз наявних наукових досліджень та публікацій у фахових наукових виданнях;
- формулювати мету й основні завдання роботи;
- підібрати для опрацювання наукові та спеціальні джерела, необхідні для проведення всебічного висвітлення обраної теми курсової роботи;
- для вирішення поставлених завдань, обрати необхідні відповідні наукові методи дослідження;
- відповідно до поставлених завдань, із використанням обраних наукових методів дослідження, провести аналіз та узагальнення публікацій, результатів наукових та спеціальних досліджень за тематикою роботи;

- виконати узагальнюючі висновки;
- оформити роботу відповідно до методичних вимог;
- прилюдно захистити курсову роботу.

Успішне виконання курсової роботи значною мірою залежить від чіткого уявлення студентом основних вимог щодо теоретичного рівня, змісту, структури, обсягу, форми викладення матеріалу та оформлення роботи.

За результатом виконання курсової роботи, студент повинен продемонструвати отримані навички із аналізу наукових, спеціальних, довідкових джерел, методичної та навчальної літератури, нормативно-правової бази, оволодіння основами методики проведення наукових досліджень, а також належного рівня застосування різних наукових методів дослідження.

Загальними вимогами до курсової роботи є чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу, переконливість аргументації, лаконічність та ясність формулювань, які виключають неоднозначність при їх тлумаченні. Курсова робота має системно та повно висвітлювати вибрану тему на основі наукових, спеціальних, нормативних джерел.

Тематика курсових робіт на поточний навчальний рік ухвалюється на засіданні профільної кафедри не пізніше ніж за два місяці до закінчення семестру, що передує семестру, в якому заплановано захист роботи.

Захист курсових робіт відбувається згідно із розкладом, що затверджується директором Коледжу.

2. Етапи проведення дослідження

Перший етап

Підготовча робота:

- ознайомлення з основними вимогами щодо виконання курсових робіт студентів;
- ознайомлення із основами методики проведення наукового дослідження та методологією;
- обрання теми роботи;
- підбір нормативних актів, наукових та спеціальних джерел (літератури) за темою дослідження;
- визначення об'єкту, предмету та формулювання мети і завдань дослідження;
- виходячи із змісту поставлених завдань, обрання методів для проведення дослідження;
- розробки плану дослідження.

Другий етап

Дослідницька робота:

- визначення сучасного стану наукової розробки досліджуваного питання (за обраною темою курсової роботи);
- вивчення джерел (нормативно-правових актів, наукової, спеціальної та навчальної літератури) за темою, критичне її осмислення;
- накопичення, збір та аналіз матеріалів практики за темою дослідження;
- накопичення збір та аналіз емпіричного матеріалу;
- формулювання попередніх висновків роботи.

Третій етап

Оформлення результатів дослідницької роботи:

- складання остаточного плану курсової роботи;
  - визначення композиції, структури та обсягу використання у курсовій роботі напрацьованих під час дослідження матеріалів;
- написання тексту та оформлення курсової роботи.

Четвертий етап

Підготовка курсової роботи до захисту та її захист :

- складання тексту доповіді (5-7 хв.) за темою курсової роботи;
- прилюдний захист курсової роботи.

3. Обрання теми курсової роботи

Вибір теми - важливий початковий етап виконання курсової роботи, що зумовлює особливості реалізації усіх наступних етапів. Оскільки виконання курсової роботи являє собою різновид творчої наукової праці, то тема курсової роботи має бути обрана студентом самостійно, як правило із загального переліку тем курсових робіт за дисципліною, що затверджується на засіданні кафедри, яка здійснює викладання відповідної нормативної дисципліни на поточний навчальний рік. Підставою закріплення відповідної теми курсової роботи за студентом є його заява (див. додаток 1), завізована науковим керівником.

Варто звернути увагу, що затверджений на поточний навчальний рік перелік тем курсових робіт не є вичерпним. Зокрема, студент, що має позитивні результати із вивчення відповідної дисципліни, може обрати для виконання курсової роботи іншу тему, яка становить науковий і практичний інтерес або є малодослідженою. У такому випадку студент подає завідувачу кафедри заяву, погоджену із науковим керівником, із проханням затвердження такої теми із відповідним обґрунтуванням. Науково-педагогічний та педагогічний склад Коледжу підтримує творчу наукову роботу студентів та створює їм відповідні умови для забезпечення високого науково-методичного рівня виконання.

курсів робіт шляхом надання консультацій, допомоги у обранні наукових джерел тощо.

Закріплення тем курсових робіт за студентами та призначення наукових керівників здійснюється на засіданні профільної кафедри Коледжу не пізніше ніж за один місяць до закінчення семестру, що передує семестру, в

якому заплановано захист роботи, та затверджується наказом директора Коледжу. Протягом 10 днів після видання відповідного наказу, студент має отримати від наукового керівника оформлене відповідно завдання на виконання курсової роботи (див. додаток 2).

Зміна теми після її закріплення не допускається.

Закріплення двох ідентичних тем курсових робіт протягом одного навчального року не допускається.

4. Визначення об'єкта і предмета дослідження, формулювання мети та завдання курсової роботи

Об'єкт дослідження – конкретна галузь соціальної реальності, сфера діяльності суб'єкта суспільних відносин, включена у процес наукового пізнання.

Предмет дослідження – найбільш істотні властивості і відносини об'єкта, пізнання яких важливе для вирішення завдань дослідження.

Основна відмінність об'єкта від предмета дослідження полягає в тому, що до предмету входять лише закономірності функціонування і зміни, властивості, ознаки, відносини тощо, притаманні досліджуваному об'єкту. Об'єктом дослідження в рамках, наприклад, теорії держави і права може бути право, держава, законодавство, правові відносини, юридична практика, правова свідомість, правові теорії тощо, своєю чергою, предметом - сукупність властивостей і закономірностей (юридичних і інших, відповідно до яких всі ці об'єкти виникли, розвиваються, функціонують).

Мета виконання студентом курсової роботи:

1. Систематизація, узагальнення, розширення і закріплення теоретичної підготовки з відповідної навчальної дисципліни.
2. Вивчення, поглиблення і розроблення окремого конкретного наукового питання на основі сучасних науково-теоретичних та методологічних підходів, із застосуванням обраних наукових методів дослідження;
3. Вироблення та закріплення у студентів навичок самостійної наукової

діяльності.

Далі студенту необхідно сформулювати завдання свого дослідження.

Загалом, завданням виконання студентом курсової роботи є:

1. Розширення, закріплення і систематизація теоретичних і практичних знань, вироблення навичок аналізу конкретних явища відповідної галузі дослідження;
2. Закріплення вміння використовувати здобуті знання при розв'язанні конкретних завдань відповідної галузі;
3. Самостійне проведення наукового дослідження за обраною тематикою, обґрунтування власного погляду та висновків із теоретичних питань науки, розв'язання практичних завдань і підготовка узагальнених підходів до оцінки конкретних явищ реальної дійсності.

Ці завдання в робочі мають бути конкретизовані, а їх формулювання, фактично, зводиться до перерахування того, що має бути виконано для досягнення мети дослідження.

5. Обрання методів дослідження

Отримання системних наукових знань про будь-яке явище неможливе без визначення методики конкретного дослідження. Методика - це сукупність прийомів здійснення наукового дослідження. Тобто, методикою можна умовно назвати правила та порядок використання методів наукового пізнання.

Під поняттям «метод науки» розуміється сукупність способів, засобів та прийомів, із застосуванням яких здійснюється дослідження певного об'єктивного явища реальності, що становить предмет цієї науки.

Курсові роботи, що виконуються студентами із навчальних дисциплін, як і належить дослідженням, мають базуватися на загальних принципах реалістичності, об'єктивності, всебічності, конкретності оцінки, системності, єдності конкретного та абстрактного, форми та змісту, аналізу та синтезу, зв'язку теорії та практики тощо.

Методологічною основою курсової роботи має бути діалектична логіка, що є універсальним інструментом всіх наук і вивчення будь-яких проблем пізнання і практики. Діалектичний метод, який належить до категорії філософсько-світоглядних, передбачає пізнання дійсності з її протиріччями, цілісністю та розвитком.

Методи прийнято поділяти на загальні (загально-наукові), спеціальні (спеціально-наукові), а також, приватно-наукові (конкретно-наукові), що зумовлені особливістю конкретного дослідження.

Загальнонаукові методи - це система методів, властивих усім галузям науки.

До них, зокрема, належать:

- загально-соціологічний метод – це засіб, що характеризується при вивченні і дослідженні предмета застосуванням методів матеріалістичної діалектики;
- формально-логічний метод – засіб дослідження і вивчення державно-правових явищ за допомогою основних законів формальної логіки;
- метод аналізу, за допомогою якого досліджуються і вивчаються юридичні особливості державно-правових явищ, їх класифікація, а також взаємозв'язок їх з іншими явищами суспільного життя;
- історичний метод – спосіб дослідження і вивчення державно-правових явищ в їх історичному розвитку;
- логіко-історичний метод полягає у єдності логічного та історичного при дослідженні логіки розвитку державно-правових інституцій в конкретних історичних умовах;
- системно-функціональний метод досліджує і вивчає державу і право за допомогою системно-функціонального підходу;
- метод кількісного і якісного аналізу з'ясовує кількісні та якісні показники складових державних та правових явищ із подальшим їх порівнянням;
- порівняльний метод надає можливість досліджувати і вивчати

державно-правові явища, порівнюючи і визначаючи їх тотожність чи різність та ін.

Спеціально-наукові методи – система засобів, прийомів та способів, властивих саме юридичним наукам. За їх допомогою досліджуються і вивчаються закономірності виникнення та розвитку державно-правових явищ.

До них належать:

- методи юридичної статистики використання великих чисел державно-правових явищ та формування певних рекомендацій на цій основі;
- формально-догматичний (юридичний) метод полягає у пізнанні норм через себе, на підставі виключно юридичних ознак, тобто формулюванні і розкритті юридичних понять, побудові юридичних конструкцій, з'ясуванні дійсного змісту законів шляхом їх тлумачення.
- метод порівняльного правознавства (компаративістський) полягає у порівняльному вивченні права іноземних держав з метою запозичення певних норм у вітчизняне законодавство;
- історико-правовий (генетичний) метод передбачає вивчення права в їх динамічному історичному розвитку з метою можливого перенесення певних окремих норм у сучасне законодавство.

Приватно-наукові методи – це прийоми, що є наслідком сприйняття, засвоєння та застосування у процесі конкретних досліджень у межах наукових досягнень інших природничих та гуманітарних наук.

До них, зокрема, належать:

- конкретно-соціологічний метод застосовуються, наприклад, анкетування, інтерв'ювання, що і надає можливість отримати відомості про фактичну поведінку суб'єктів, які підпадають під дію державно-правового регулювання;

- статистичний метод застосовується при дослідженні і вивченні кількісних аспектів змін і обробляє результати для наукових і практичних цілей.

Отже, для успішного виконання курсової роботи, обрання методів дослідження має бути здійснено студентом відповідно до поставлених завдань, із врахуванням мети та предмету дослідження.

6. Підбір та опрацювання нормативно-правових актів

Підбір джерел (нормативно-правових актів, наукової, спеціальної та навчальної літератури), для використання при підготовці курсової роботи, студент проводить самостійно. Це є обов'язковою умовою для вироблення студентом належних навичок наукової роботи. При підборі літератури важливо мати на увазі, що у якості основних джерел можуть використовуватись виключно наукові праці: монографії, дисертації та їх автореферати, статті опубліковані у наукових фахових виданнях з юридичних наук, наукові та науково-практичні коментарі законів, науково-практичні посібники, опубліковані тези доповідей на наукових, науково-практичних конференціях, семінарах тощо. Навчальні видання (підручники, навчальні посібники тощо), а також публікації у інших (таких, що не є фаховими науковими виданнями) можуть бути використані лише у якості додаткової літератури, яка застосовується при визначенні загально визнаного понятійного апарату, емпіричної бази, наведення конкретних прикладів за темою дослідження.

Опрацювання студентом основної та додаткової літератури в обов'язковому порядку має супроводжуватись її конспектуванням, тобто зазначенням окремих важливих теоретичних або практичних положень, критичних зауважень тощо, із обов'язковим посиланням на конкретне джерело та зазначенням сторінок, де міститься відповідна теза.

Етап підбору та опрацювання нормативно-правових актів та літератури має бути завершеним студентом складанням приблизного плану курсової роботи, який має бути погоджений із науковим керівником.

Отже, фактично, після вибору теми, визначення об'єкту і предмету дослідження, формулювання мети та завдання роботи, підбору та

опрацювання джерел, студент самостійно розробляє план майбутньої курсової роботи. Науковий керівник має надавати консультативну допомогу студенту та здійснювати, за необхідності, корегування плану курсової роботи.

7. План курсової роботи

План курсової роботи це є складений у певному порядку перелік розділів, які містить конкретні наукові питання, що повинні бути досліджені та висвітлені в ході виконання студентом дослідження. План має на меті бути відправним елементом безпосереднього виконання науково-дослідної роботи, надає змогу належним чином систематизувати напрацьований матеріал, забезпечує належну послідовність його викладення.

Необхідно зазначити, що складання плану є найважливішим, ключовим елементом у процесі підготовки курсової роботи. План повинен охоплювати головні структурні елементи за темою дослідження. Він має бути чітким, логічним і послідовним, не перевантаженим другорядними питаннями.

При цьому варто враховувати, що в процесі проведення дослідження (виконання курсової роботи) до плану можуть вноситись зміни, отже допускається його уточнення і коригування. Окремі розділи можуть змінювати назву, доповнюватись новими підрозділами, скорочуватись або взагалі, за наявності відповідного наукового обґрунтування, вилучатись або змінюватись іншими.

Найбільш прийнятним видається опрацювання основної частини курсової роботи із трьох розділів, кожен із яких складається, залежно від особливостей досліджуваної тематики, із двох-трьох підрозділів. Однак, за умови наявності відповідного обґрунтування, курсова робота може складатись із двох або чотирьох розділів, які мають від одного до п'яти підрозділів, за умови, що кожний підрозділ висвітлює окреме відповідне наукове питання, отже, заздалегідь, за обсягом не може бути меншим за 3 друковані сторінки. Кожен розділ курсової роботи, за бажанням автора, може

бути доповнений преамбулою.

Загальна схема плану курсової роботи:

- Вступ.
- Основна частина, що складається з кількох розділів, де автор висвітлює хід та результати свого дослідження.
- Висновки.
- Список використаних джерел.
- Додатки.

8. Структура курсової роботи та оформлення результатів дослідження

Вступ до курсової роботи повинен бути стислим (обсяг 2-3 сторінки). В ньому треба обґрунтувати вибір теми, її актуальність, теоретичне і практичне значення, основну проблематику. Необхідно навести аналіз праць провідних дослідників, зазначити, які питання й досі залишаються дискусійними та маловивченими, а також окреслюються основні етапи розвитку наукової думки за досліджуваною тематикою.

Необхідно, також, сформулювати мету та завдання курсової роботи, її об'єкт, предмет, а також методологію проведення дослідження.

Основна частина (як правило, три розділи, обсяг — 25-30 сторінок) є основним елементом проведеного студентом науково дослідження за відповідною темою. У цій частині праці має бути глибоко та всебічно проаналізовано основні питання, що належать до предмета дослідження, послідовно та вичерпно висвітлена заявлена тема курсової роботи. Розділи курсової роботи доцільно розподілити на менші за обсягом структурні підрозділи, при цьому, чітко окресливши, тим самим, питання, що досліджуються у межах кожного розділу роботи.

Всі розділи та підрозділи мають бути логічно пов'язаними між собою. При розгляді конкретних питань допускається логічні посилки між розділами (підрозділами) роботи.

Кожний розділ починається з нової сторінки. Основному тексту

кожного розділу може передувати невелика передмова.

В основній частині курсової роботи необхідно:

- розглянути сутність усіх основних термінів за темою дослідження;
- проаналізувати і дати узагальнення теоретичних положень за темою дослідження;
- обґрунтувати власну думку, навести із посилкою на джерела, матеріал з основних питань за темою дослідження;
- викладати теоретичний матеріал, орієнтуючись на сучасні підходи кримінально-правової науки.

Висновки, являють собою заключну частину курсової роботи (2-3 сторінки). Вони повинні містити узагальнення автора з основних питань за темою дослідження. Висновки мають бути конкретними та у стислій формі відображати результати проведеного студентом дослідження у контексті сформульованих завдань.

9. Вимоги до оформлення курсової роботи

Текст роботи друкують за допомогою комп'ютера на одному звороті стандартної сторінки формату А4, шрифтом 14 Times New Roman, з інтервалом 1,5.

У правому верхньому куті проставляється номер сторінки. Нумерація - наскрізна, починається із другої сторінки. Титульний лист не нумерується. Крапка після номера сторінки не ставиться. Якщо в тексті курсової роботи є посторінкові таблиці, схеми тощо, їх необхідно розміщати у додатках та включати в загальну нумерацію.

Другий аркуш - зміст курсової роботи (з нього починається нумерація сторінок).

Список скорочень (за необхідності його створення) розміщується на третій сторінці.

З наступної сторінки починається текст курсової роботи. Зверху пишеться «Вступ» (без лапок та крапки), потім, з абзацу його текст.

Текст основної частини курсової роботи складається з розділів і підрозділів.

Назви структурних частин роботи «Зміст», «Вступ», «Розділ», «Висновки», «Список використаних джерел», «Додатки» друкуються великими літерами; заголовки підрозділів рядковими літерами (крім першої великої) з абзацу. Відстань між заголовком і текстом - 2-3 інтервали.

Номер розділу ставлять після слова "Розділ" (наприклад, Розділ I). Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка, наприклад: 2.3 (третій підрозділ другого розділу). Потім, у тому ж рядку, наводиться назва підрозділу. Після назви розділу та підрозділу крапки не ставляться. Переноси слів у назвах розділів та підрозділів не допускаються.

Вступ, розділи, висновки, список використаних джерел починаються з нової сторінки. Текст друкується, залишаючи поля таких розмірів: верхнє - 20 мм, нижнє - 20 мм, праве - 10 мм, ліве - 20 мм.

Курсова робота виконується виключно державною мовою.

Посилання на джерела у тексті роботи розміщується безпосередньо після текстового запозичення у квадратний скобках та складається із трьох частин: першої — підрозділу списку використаних джерел (римськими цифрами), порядкового номеру джерела у підрозділі списку використаних джерел, номеру сторінки де безпосередньо міститься запозичена теза.

Таблиці, схеми повинні бути пронумеровані, мати назви, посилання на них, у тексті основної частини роботи з аналізом, обов'язкове. Посилання слід давати із скороченим словом «дивися», наприклад: «(див. табл. 15)».

Таблиці розміщуються у вигляді додатків до роботи. Додатки включаються в наскрізну нумерацію.

Загалом, курсова робота повинна містити такі структурні елементи:

- титульна сторінка;
- отримане студентом завдання на курсову роботу (не нумерується);

- зміст;
- список умовних скорочень;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Титульна сторінка курсової роботи оформлюється на аркуші формату А4, згідно із вимогами ДСТУ 2.105-95.

Оформлення титульної сторінки курсової роботи:

- назва навчального закладу (шрифт 14 Times New Roman) великими літерами;
- назва теми курсової роботи (шрифт 14 Times New Roman) великими літерами;
- назва навчальної дисципліни, з якої виконано курсову роботу;
- прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, назва факультету, номер академічної групи, напрям підготовки (спеціальність);
- прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання наукового керівника;
- місто і рік.

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи наведено у додатках 3 та 4.

Зміст знаходиться на початку курсової роботи. Він містить назви та номери початкових сторінок вступу, всіх розділів і підрозділів основної частини, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У списку використаних джерел наводиться література, на яку посилається автор курсової роботи. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Приклад оформлення наведено у додатку 5.

Список використаних джерел має бути поділений на три підрозділи, що нумеруються римськими цифрами: «I. Нормативно-правові акти», «II. Основна література», «III. Додаткова література».

У тексті роботи повинні бути зроблені посилання на джерела у квадратних дужках, нумерація розділу списку використаних джерел виконується римськими цифрами (I - нормативно-правові акти, II - основна література, III - додаткова література), вказується порядковий номер джерела у відповідному підрозділі списку використаних джерел й сторінка джерела цитування (наприклад: [II, 5, С. 65]). При використанні електронних джерел посилка на номер сторінки не потрібна.

Нормативно правові акти розміщуються за ступенем значимості. Основна та додаткова література, за вибором студента, може бути розташована або у алфавітному порядку, або у порядку її використання в тексті роботи. Загалом, список використаних джерел має містити не менше 20-25 найменувань.

До підрозділу «Основна література» вносяться виключно наукові праці: монографії, дисертації та їх автореферати, статті опубліковані у наукових фахових виданнях, наукові та науково-практичні коментарі законів, науково-практичні посібники, опубліковані тези доповідей на наукових, науково-практичних конференціях, семінарах тощо.

До підрозділу «Додаткова література» вносять інші джерела: підручники, навчальні посібники, термінологічні довідники, енциклопедичні видання, статті опубліковані у пресі та у інших виданнях, інформацію з Інтернет-ресурсу.

Повністю оформлену, відповідно до встановлених вимог та зброшуровану, курсову роботу у твердій обкладинці роботу студент має здавати для реєстрації та рецензування на відповідну кафедру не пізніше ніж за 2 тижні до її запланованого захисту.

Курсові роботи, оформлені із порушенням встановлених вимог, такі що містять текстові запозичення без посилання на джерела, а також

передані на кафедру із порушенням терміну, до захисту не допускається.

10. Відгук наукового керівника

Відгук наукового керівника (див. додаток 6) є важливою формою підсумкового контролю якості виконаної студентом курсової роботи. Він має бути складений та підписаний науковим керівником не пізніше ніж за 3 дні до запланованого захисту курсової роботи.

У відгуку наукового керівника мають бути відображені:

- актуальність обраної теми дослідження;
- правильність визначення об'єкта, предмета, мети та постановки наукових завдань дослідження;
- правильність обрання методів дослідження;
- відповідність змісту роботи обраній темі;
- відповідність структури та змісту розділів роботи складеному плану;
- глибина висвітлення досліджуваних питань, правильність викладу матеріалу, повнота розкриття теми;
- якість та ступінь використання і аналізу джерел, їх зв'язок з темою дослідження;
- ступінь обґрунтованості висновків;
- самостійність викладення матеріалу та завершеність дослідження;
- відповідність вимогам щодо оформлення роботи;
- наявні недоліки та зауваження щодо роботи, зокрема, висновки і твердження автора, що викликають сумніви, потребують додаткової аргументації та можуть слугувати підґрунтям наукової дискусії під час прилюдного захисту курсової роботи;
- загальний висновок про можливість допуску роботи до захисту.

У випадку, коли робота не допущена до захисту, у відгуку повинні, окрім того, міститися рекомендації і вказівки щодо того, які питання курсової роботи потребують доопрацювання, в якому напрямі це повинно здійснюватися, які джерела студенту необхідно додатково опрацювати тощо.

Без відгука наукового керівника робота не допускається до захисту, а студент, курсова робота якого не була захищена, не допускається до екзамену із відповідної навчальної дисципліни.

Робота не допускається до захисту у разі:

- невідповідності змісту роботи обраній темі чи плану;
- якщо вона не має самостійного характеру чи є аналогічною за змістом до раніше виконаної іншим студентом курсової роботи;
- містить текстові запозичення без посилання на джерела;
- написана на основі переважно застарілої літератури або базується на законодавстві, що втратило чинність (крім випадків проведення досліджень історико-правового характеру);
- збігається за змістом з роботою іншого студента;
- основні питання не розкриті;
- у тексті є помилкові твердження чи висновки;
- текст написано неграмотно, оформлення роботи не відповідає встановленим вимогам.

Роботу, не допущену до захисту, необхідно, у встановлений термін, доопрацювати відповідно до рекомендацій та вказівок наукового керівника, зазначених у відгуку, і знову подати на кафедру для повторного рецензування.

11. Захист курсової роботи

Захист курсової роботи відбувається прилюдно. Для захисту курсових робіт створюється комісія, склад якої затверджується наказом директора Коледжу.

Під час захисту студент повинен:

- довести ґрунтовне розуміння розкритих питань;
- добре володіти матеріалом;
- до захисту курсової роботи підготувати усний виступ на 5-7 хв.

Виступ не потребує переказування змісту всієї роботи. Під час виступу

студенту необхідно: обґрунтувати вибір теми, зазначити основні питання, пояснити, яким шляхом вони аналізувались, які висновки роботи.

У процесі захисту курсових робіт студентам надається можливість аргументовано відстоювати свої погляди та висновки. Це сприяє розвитку у них здібностей проведення дискусій, спонукає до творчого мислення.

На оцінку курсової роботи впливають:

- якість її виконання та науковий рівень;
- самостійність та завершеність дослідження, ступінь розкриття теми, оформлення роботи, мова і логіка викладення ;
- виступ студента під час захисту, аргументованість та повнота його відповіді на питання, поставлені членами комісії за темою роботи.

У випадку, коли студент не орієнтується у змісті та структурі роботи, або не може відповісти на висвітлені в ході дослідження питання, аргументувати її висновки, комісія приймає рішення про те, що робота не захищена та встановлює умови та строки повторного захисту.

Список використаних джерел

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. - К. : АБУ, 2002. - 480 с.
2. Голяк Л.В. Порівняльне правознавство: Курс лекцій / Л. В. Голяк, А.С. Мацко, О.В. Тюріна. — К.: МАУП, 2004. — 200 с.
3. Грабинський І.М. Курсові та дипломні роботи : Методичні рекомендації до написання та основні вимоги до оформлення / І.М. Грабинський. - Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2002. - 44 с.
4. Кузьмін С. А. Теорія держави та права в питаннях та відповідях : посібник; вид. 3-є, доповн. та перероб. / С. А. Кузьмін, Д. М. Карпенко. - К. : ПАЛИВОДА А. В., 2015. - 124 с.
5. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В.І. Романчиков. - К.: Центр учбової літератури, 2007. -254 с.
6. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень : підручник. / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. - К.: Знання, 2005. - 309 с.
7. Теорія держави та права : підручник / Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А.М. Завальний та ін.; за заг. ред. Є. О. Гіди. - К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2011.— 576 с.
8. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. - К. : Знання, 2006. - 307 с.

Зразок заяви студента про закріплення теми курсової роботи

**Завідувачу кафедри
правознавства
кандидату юридичних наук,
доценту Сидоренку С.С.**

**студента 2 групи, III курсу
юридичного факультету
Петренка П.П.**

ЗАЯВА

Для виконання курсової роботи з нормативної юридичної дисципліни кримінальне право України прошу закріпити за мною тему «Кримінальна відповідальність за державну зраду».

«02» листопада 2016 року

_____ (підпис)

П.П. Петренко

Закріплення теми курсової роботи підтримую.

Здійснювати наукове керівництво роботою згоден.

Викладач кафедри правознавства

кандидат юридичних наук, доцент _____ А.А. Антоненко

(підпис)

«03» листопада 2016 року

**ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

ЗАВДАННЯ

на курсову роботу із дисципліни кримінальне право України
студенту _____
_____ групи, _____ курсу юридичного факультету

Тема курсової роботи: **«Кримінальна відповідальність за державну зраду»**, ухвалена кафедрою правознавства (протокол від _____ листопада 201____р. № _____), затверджена наказом директора Приватного вищого навчального закладу «Фінансово-правовий коледж» від _____ листопада 201____р. № _____.

Термін здачі курсової роботи: *20 квітня 201____року*

Перелік питань, що необхідно дослідити:

- соціальна зумовленість криміналізації та суспільна небезпека державної зради;
- особливості законодавчої конструкції норм ст. III КК України;
- об'єкт злочину «Державна зрада»;
- об'єктивної сторони злочину «Державна зрада» та її форм;
- суб'єкт злочину «Державна зрада»;
- суб'єктивна сторона злочину «Державна зрада»;
- відмежування державної зради від інших суміжних складів злочинів;
- характеристика та умови застосування спеціального механізму звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Науковий керівник курсової роботи

кандидат юридичних наук, доцент

«_____» листопада 201____року

А.А. Антоненко

Завдання на курсову роботу отримав

_____
(дата та підпис)

Додаток 3
Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ

КУРСОВА РОБОТА
«КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДЕРЖАВНУ
ЗРАДУ»
з дисципліни кримінальне право України

Виконав:

Петренко Петро Петрович,
студент II курсу, 1 групи
юридичного факультету
спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник:

викладач кафедри правознавства,
кандидат юридичних наук, доцент
Антоненко Антон Антонович

Київ 2016

*Зразки оформлення бібліографічного опису джерел***Книги****Однотомне видання**

УВАГА! У випадках, коли документ має одного, двох, трьох авторів - у заголовку вказується прізвище тільки першого автора. За косою рисою в зоні назви та відомостей про відповідальність вказуються прізвища авторів з ініціалами (обов'язково повторюється прізвище першого автора, зазначеного у заголовку бібліографічного опису).

Один автор

Бобровник С.В. Компроміс і конфлікту праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу : монографія / С.В. Бобровник ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Юрид. думка, 2011. - 383 с.

Два автори

Корнійчук Л. Я. Футурологія і прогностичні ідеї фізичної економії / Л. Я. Корнійчук, В.О. Шевчук ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2012. - 70 с.

Три автори

Маслак В.О. Ринкова інфраструктура та її вплив на економічне зростання виробництва: теоретичні та прикладні засади : монографія / Маслак Вадим Олександрович, Маслак Олександр Олександрович, Жежуха Володимир Йосипович ; -НАН України, Ін-т регіон, дослідж. Львів : Ін-т регіон, дослідж., 2010. - 202 с.

Чотири і більше авторів

Економіка праці та соціально-трудова відносини : підручник / [А.М. Колот, О.А. Грішнова, О.О. Герасименко, Г.Т. Завіновська та ін.] ; за наук. ред. А.М. Колота ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2009. - 711 с.

Книги під назвою

Економічна теорія : підручник / за ред. В.М. Тарасевича. — Київ : Центр навчальної літератури, 2006. - 779 с.

Збірники наукових праць

Конвергенція економік України та Європейського Союзу: проблеми і

перспективи : зб. наук, праць / Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія", Каф. екон. теорії, Центр ім. Жана Моне з європейських студій при НаУКМА ; [редкол.: Ю.М. Бажал та ін.]. - Київ : Пульсари, 2012. — 164 с.

Матеріали конференцій, з'їздів

Інформаційні технології у змісті освіти та практичній діяльності фахівців з обліку і аудиту: проблеми методології та організації : тези доп. наук.-практ. конф., 18 лютого 2010 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2010. - 305 с.

Законодавчі та нормативні документи

Конституція України - Конституция Украины [зі змін, та допов., внесеними Законом України від 1 лют. 2011 р. № 2952-УІ]. -Харків : Фактор, 2015. - 122 с. - (Серія «Бібліотека законодавства»).

Податковий кодекс України : прийнятий Верховною Радою України 2 груд. 2010 р. № 2755-УІ : текст із змін, станом на 15 серп. 2015 р. / М-во юстиції України. - Офіц. вид. Київ : Укрправінформ, 2015. - 455 с.

Довідкові видання

Енциклопедії

Юридична енциклопедія : [в 6 т.] / НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького ; редкол.: Шемшученко Ю. С. (голова) [та ін.]. - Київ : Юрид. думка, 2002. - Т. 4. - 768 с.

Словники

Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник : [близько 8000 понять і термінів] / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. - Київ : Знання, 2007. - 1072 с.

Словник банківських термінів. Банківська справа : термінологічний словник / Анатолій Загородній, Оксана Сліпушко, Геннадій Вознюк, Тамара Смовженко. - Київ : Аконт, 2000. - 606 с. - (Нові словники).

Дисертації

Парасій-Вергуненко І.М. Стратегічний аналіз в банках: методологія і практика : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / Ірина Михайлівна Парасій-Вергуненко ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ, 2009. 536 с.

Автореферати дисертацій

Усенко О.В. Державно-правове регулювання відносин у сфері охорони культурної спадщини : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Олена Володимирівна Усенко ; [наук. керівник Р. А. Калюжний] ; Нац. акад. внутрішніх справ. - Київ, 2011. - 20 с.

Депоновані наукові праці

Ільч Л. М. Формування і реалізація трудового потенціалу України в умовах демографічної кризи / Л. М. Ільч ; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. - Київ, 2005. - 271 с. - Деп. у ДНТБ України 11.07.05, №43-Ук2005. Укр. - Бібліогр.: 154 назв.

Багатотомне видання

Документ в цілому

Юм Д. Сочинения : в 2 т. / Давид Юм ; пер. с англ. С. И. Церетели и др.; вступ. ст. А. Ф. Грязнова. 2-е изд., доп. и испр. - Москва : Мысль, 1996. - Т.1. - 733 с.; Т. 2. - 799 с.

Окремий том

Тисяча років української суспільно-політичної думки : у 9 т. Т. 5, кн. 1 / ред. Т. Гунчак [та ін.]. - Київ : Дніпро, 2001. - 512 с.

Електронні ресурси

Локальний ресурс

Гуцаленко Л.В. Державний фінансовий контроль [Електронний ресурс]: навч. посібник / Л.В. Гуцаленко, В.А. Дерій, М.М. Коцупатрій. - Електр. текст, дані. - Київ : Центр учбової літератури, 2009. - 1 ел. опт. диск (CD-ROM). (Електронні видання). — Систем. вимоги: Процесор Pentium-класа ; ОС Windows 95/98/2000/NT ; дисковод CD-ROM ; Acrobat Reader 9 UKR.

Віддалений ресурс

Статистичний щорічник за 2010 рік [Електронний ресурс] / Держ. служба сіцієсіїки України Київ Август I рейд, 2011. Режим доступу: <http://library.oseu.edu.ua/files/StatSchorichnyk%20Ukrainy%202010.pdf>. - Назва з екрану.

Стаття з книги

Джонсон О. Дэвид Юм / Оливер Джонсон // Великие мыслители Запада: Главные идеи и сочинения более 100 выдающихся западных

философов, естествоиспытателей и обществоведов, психологов, духовных писателей и богословов / под ред. Я. Мак-Грилла ; пер. с англ. В. Федорина. - Москва КРОН-ПРЕСС, 1999. - С. 380-386. - (Академия).

Статті з енциклопедії чи словника

Багален Дмитрий Иванович // Большая энциклопедия : в 62 т. / гл. ред. С. А. Кондратов. Москва : ТЕРРА, 2006. - Т. 4. — С. 396.

Стаття з періодичного, продовжуваного видання

Грига В. Ю. Особливості інноваційного розвитку країн СНД / В. Ю. Грига // Проблеми науки. - 2012. — № 7. - С. 15-12.

Розділ, глава книги

Кондратюк К. Дослідження історії України першої половини ХХ століття / Костянтин Кондратюк, Олексій Сухий // Сучасна національна історіографія новітньої історії України (1914-2009 рр.) : навч. посібник / Костянтин Кондратюк, Олексій Сухий. — Львів, 2010. - Розд. I. - С. 5-117.

ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ**ВІДГУК****наукового керівника****на курсову роботу студента ____ курсу ____ групи****юридичного факультету спеціальність _____****(прізвище, ім'я, по-батькові)****з нормативної юридичної дисципліни _____****на тему _____**

Робота надійшла на кафедру « ____ » _____ 201__ р.

Текст відгуку, з обов'язковим зазначенням, актуальності обраної теми дослідження; правильності визначення об'єкта, предмета, мети та постановки наукових завдань, обрання методів дослідження; відповідності змісту роботи обраній темі; відповідності структури та змісту розділів роботи складеному тану; глибини висвітлення досліджуваних питань, правильності викладу матеріалу, повноти розкриття теми; якості та ступеня використання і аналізу джерел, їх зв'язку з темою дослідження; ступеня обґрунтованості висновків; самостійності викладення матеріалу та завершеності дослідження; відповідності вимогам щодо оформлення роботи; наявних недоліків та зауваження щодо роботи; загального висновку про можливість допуску роботи до захисту.

Науковий керівник _____
(підпис)_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

“ ____ ” _____ 20__ р.